

KARL MARX

BAKUNININ KIRJASTA
»VALTIOLAITOS JA ANARKIA»
TEHDYISTÄ MUISTIINPANOISTA²⁶⁵

»Esimerkiksi 'talonpoikainen alhaiso' (das gemeine Bauernvolk, der Bauernpöbel), joka kuten tunnettua ei ole marxilaisten suosiossa ja joka alhaisen sivistystasonsa vuoksi joutuu luultavasti kaupunkilais- ja tehdasproletariaatin johdettavaksi.»

Siis siellä missä talonpoikaisto on olemassa joukoittaisena maan yksityisomistajana, siellä missä se muodostaa jopa enemmän tai vähemmän huomattavan enemmistön, kuten kaikissa Länsi-Euroopan mannermaissa, siellä mistä se ei ole kadonnut tai missä maatyöläiset eivät ole tulleet sen tilalle, niin kuin Englannissa — siellä tapahtuu seuraavaa: joko talonpoikaisto muuttuu esteeksi ja aiheuttaa kaikkien työväenvallankumousten tappion, niin kuin se on tähän mennessä tehnyt Ranskassa, tai proletariaatin (sillä omistajatalonpoika ei kuulu proletariaattiin; se ei pidä itseään proletariaattiin kuuluvana edes silloinkaan, kun se asemansa puolesta kuuluu siihen) on hallituksen ominaisuudessa ryhdyttävä toimenpiteisiin, joiden tuloksena talonpoikien asema paranee välittömästi ja jotka siis kääntävät talonpoikaiston vallankumouksen puolelle; toimenpiteisiin, jotka alkiomuodossa helpottavat siirtymistä maan yksityisomistuksesta kollektiiviseen omistukseen siten, että talonpoika päätyisi siihen itse taloudellista tietä. Talonpoikaa ei kuitenkaan saa ällistyttää julistamalla esimerkiksi perintöoikeuden kiellon tai hänen omistuksensa lakkauttamisen; jälkimmäinen on mahdollista vain siellä, missä vuokraajakapitalisti on syrjäyttänyt talonpojan ja todellisesta maanviljelijästä on tullut samanlainen proletaari, palkkatyöläinen kuin on kaupunkilaistyöläinenkin ja hänen etunsa ovat siis *välittömästi* eivätkä välillisesti samat kuin tämänkin edut; semmitenkään ei saa lujittaa parselliomistusta laajentamalla parselleja siten, että suuret maatilat luovutettaisiin yksinkertaisesti talonpojille, niin kuin bakuninilaisessa vallankumousrynnäkössä.

»Tai jos tätä kysymystä katsotaan kansalliselta näkökannalta, niin, sano-

kaamme, saksalaisten kannalta slaavilaiset joutuvat siitä samasta syyistä samantyyppiseen voitokkaan saksalaisen proletariaatin orjalliseen alamaisuuteen, jossa viimeksi mainittu on oman porvaristonsa suhteen.» (S. 278.)

Oppilasmaista pötyä! Perinpohjainen sosiaalinen vallankumous liittyy taloudellisen kehityksen tiettyihin historiallisiin olosuhteisiin; nämä ovat sen edellytyksiä. Vallankumous on siis mahdollinen ainoastaan siellä, missä kapitalistisen tuotannon rinnalla teollisuusproletariaatilla on ainakin huomattava sija kansanjoukkojen keskuudessa. Jotta sillä olisi edes jonkinlaisia voiton mahdollisuuksia, sen on pystyttävä *mutatis mutandis** tekemään talonpoikien hyväksi välittömästi ainakin saman verran kuin ranskalainen porvaristo teki vallankumouksensa aikana silloisen ranskalaisen talonpojan hyväksi. Erinomainen ajatus, että työläisten herruuteen sisältyy maataloustyön orjuuttaminen! Juuri siinä ilmeneekin herra Bakuninin salaisiin ajatus. Hän ei ymmärrä kerrassaan mitään sosiaalisesta vallankumouksesta ja tietää siitä vain poliittisia fraaseja. Hänellä ei ole käsitystäkään sen taloudellisista ehdoista. Koska kaikkiin tähän mennessä olemassaolleisiin talousmuotoihin, niin kehittyneisiin kuin kehittymättömiinkin, on sisältynyt työntekijän orjuutus (joko palkkatyöläisenä tai talonpoikana jne.), niin hän olettaa, että *perinpohjainen vallankumous* on mahdollinen yhtä hyvin noiden kaikkien talousmuotojen vallitessa. Enemmänkin! Hän haluaa, että kapitalistisen tuotannon taloudelliseen perustaan pohjautuva Euroopan sosiaalinen vallankumous tapahtuisi venäläisten tai slaavilaisten maanviljelijä- ja paimentolaiskansojen tasolla ja ettei se ylittäisi tuota tasoa, vaikka hän näkeekin, että *merenkulku* luo eroavuuden veljien kesken, mutta vain *merenkulku*, sillä se on kaikille poliitikoille tuttu eroavuus! Hänen sosiaalisen vallankumouksensa perustana on *tahto* eivätkä taloudelliset edellytykset.

Kirjoittanut K. Marx 1874 ja vuoden 1875 alussa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Julkaistu ensi kerran »Letopisi marksizma» aikakauslehden 11. n:o:ssa 1926

* — suorittamalla tarpeelliset muutokset. *Toim.*